

28.8.2019

Hyvinkään kaupunki
Oittinen Janne
Kankurinkatu 4-6
05801 Hyvinkää

Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto Hyvinkään Kenttäkadun päiväkodin ja Hämeenkadun koulun asemakaavan muutosehdotuksesta

HEL 2019-008381 T 10 03 01

Hyvinkään kaavoitus on pyytänyt Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausuntoa Hyvinkään kaupungin 2. kaupunginosan, Parantola, korttelin 113 osaa ja katu-, liikenne- ja virkistysalueita sekä 3. ja 5. kaupunginosien, Mustamännistö ja Tehdas, katualueita koskevasta asemakaavaehdotuksesta. Maakuntamuseo arvioi kaavahanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Asemakaavan muutosalue on pääosin Parantolan kaupunginosaa. Suunnittelun alueen katualueita kuuluu myös Mustamännistön ja Tehtaan kaupunginosaan. Suunnittelun alue rajautuu lännessä ja pohjoisessa Urheilupuistoon ja Erköylänkatuun sekä Erköylänkadun toisella puolella olevaan pientaloalueeseen. Suunnittelun alueen lounaispuolella on pientaloalue, jossa on eri vuosikymmeninä valmistuneita asuinrakennuksia. Suunnittelun alueen kaakkosreuna rajautuu Hämeenkatuun ja Hämeenkadun toisella puolella oleviin kortteleihin. Suunnittelun alueen toiminnallisuutta kuvastaa hyvin opetus- ja varhaiskasvatukseen liittyvät toiminnot, kuten Hämeenkadun koulu ja Kenttäkadun päiväkoti. Suunnittelun alue on muuttunut viime vuosien aikana, koska sieltä on purettu vanha Kenttäkadun päiväkoti ja sen tilalle on rakennettu uusi korvaava päiväkoti.

Asemakaavan selostuksessa kuvaillaan suunnittelun aluetta seuraavasti: Suunnittelun alueen kaupunkikuvallista ilmettä kuvastavat pääasiassa Hämeenkadun koulut, Kenttäkadun uusi päiväkoti ja osa Urheilupuistosta. Kaava-alue on rakentunut yli sadan vuoden ajanjakson aikana, joten rakennuskanta on kaupunkikuvallisesti vaihtelevaa, mutta kuvastaa hyvin eri aikakausien rakennustyyliä. Hämeenkadun koulun puusto on vanhaa ja kaupunkikuvallisesti tärkeä osa lähialueen identiteettiä.

28.8.2019

Selostuksesta käy hyvin ilmi rakennusten ja tonttien historiaa, joka on keskittynyt lastenhoivaan ja koulutoimintaan. Osassa korttelin 113 nykyistä tonttia 7 on ollut arkkitehti Wivi Lönnin suunnittelema lastenkoti, joka valmistui vuonna 1924. Lastenkodissa on ollut valmistumisen jälkeen heti 250 lasta ja rakennus oli pitkään ainoa päivähoitoa tarjoava paikka Hyvinkäällä, vielä sotien jälkeenkin. Rakennusmestari Heikki Siikonen on osallistunut myöhemmin rakennuksen uudistukseen. Alkuperäinen rakennus paloi 19.7.2006. Tontilla on toiminut myös päihde-toimintakeskus.

Alueen kulttuuriympäristöön kuuluu kolme koulurakennusta, jotka ovat 1900-luvun alusta aina 1950-luvulle. Kokonaisuus kuuluu Hyvinkään kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmaan 2013 (kohde 41), jossa se on määritetty seudullisesti arvokkaaksi alueeksi. Hämeenkadun koulut ovat ajalleen erittäin tyyppisiä ja paikallishistoriallisesti kiinnostavaa on mm. se, että oppilaat ovat olleet alkujaan pääasiassa konepajalaisten ja villatehtaan työntekijöiden lapsia. Lapsia on parhaimmillaan ollut koulussa noin runsas tuhat. Kulttuuriympäristön hoitosuunnitelman (2013) hoitoehdotus on, että ”Rakennusten hoidossa ja käytössä tulee vaalia alkuperäistä arkkitehtuuria ja materiaalivalintoja”.

Vanhin rakennuksista on vuonna 1907 valmistunut Tehtaan koulu, joka on otettu käyttöön 29.9.1907. Rakennus on kansakoulujen mallipiirustuskokoelman tyyppi- ja piirustusten mukaan rakennettu puukoulu. Tyyppi- ja piirustuksen on suunnitellut kouluhallituksen arkkitehti Yrjö Sadeniemi ja vastaavia rakennuksia on rakennettu kansakouluiksi eri puolille Suomea. Tehtaan koulu on saanut Minette Donnerilta lahjoituksena tontin ja rakentamiseen käytetyn puutavaran. Tehtaan koulu on säilyttänyt vaalea, siinä on tumma saumapeltikatto ja luonnonkivisokkeli. Rakennuksen vuorilaudat ovat julkisivua hieman tummempia. Luokkahuoneet ovat ensimmäisessä kerroksessa ja niiden päällä on ullakko. Vuonna 1919 nykyiselle Hämeenkadun koulun tontille rakennettiin lisärakennus, jota kutsutaan ylärakennukseksi, yläkouluksi tai yläpuukouluksi. Rakennuksessa oli valmistuessaan kolme luokkahuonetta. Yläkoulu on puinen rakennus, jonka päädyissä on mansardikattoiset osat, jotka on yhdistetty keskiosalla. Keskiosan katon harja on epäsymmetrisesti sijoitettu. Rakennuksessa on kaksi kerrosta ja ullakko. Rakennuksen molemmat kerrokset ovat käytössä opetuskäytössä ja niissä on luokkahuoneita. Rakennuksen katto on saumapeltikatetta ja se on maalattu tummanruskeaksi. Ikkunoiden ovat valkoiset ja rakennuksen vuorilaudat ovat muuta rakennusta hieman tummemmat. Rakennuksessa on luonnonkivisokkeli.

Viimeisenä tontille valmistui joulukuussa 1949 Hämeenkadun kivikoulu, joka on näistä rakennuksista suurin. Käyttöön rakennus on vihitty

28.8.2019

14.5.1950 ja se on tarkoitettu päärakennukseksi. Se on tummankeltaiseksi rapattu kaksi- ja osittain kolmikerroksinen rakennus. Koulurakennuksen suunnitteli Arkkitehtitoimisto Luukkonen & Hyvärinen ja se on ensimmäinen suuri moderni koulurakennus Hyvinkäällä. Historiansa aikana rakennusta ovat käyttäneet useat seurakunnat ja yhteisöt. Rakennuksessa on toiminut myös kansakoulujen keskuskeittiö, kansalaiskoulu ja kansanopisto. Kivikouluun on rakennettu lisäsiipi, joka on valmistunut vuonna 2012. Lisäsiiven on suunnitellut arkkitehtitoimisto RCo Oy. Hämeenkadun kivikoulun sisätiloja kuvastaa hyvin pitkät keskikäytävät, porrashuone, joka erillisessä erkkerimäisessä osassaan ja liikuntasali omassa siivessään.

Rakennuksen keskiosassa on kellari, ullakko ja kaksi muuta kerrosta. Rakennuksessa on pääaula ja pääsisäänkäyntiä korostaa kaareva lipputie. Rakennuksen julkisivu on rapattu ja se on väriltään tummankeltainen. Vesikatteena on punainen saumapelti. Rakennuksen sokkeli on liuskekiveä ja ikkunan puitteet ovat valkoiseksi maalattua puuta. Koulun laajennus on rakennettu vuonna 2012 rakennuksen lounaispäätyyn ja siinä on kaksi kerrosta. Laajennus on pääasiassa rapattu tummankeltaiseksi, kuten vanhemmat osat rakennuksesta, mutta osa sisäpihanpuoleisesta julkisivusta on levytetty punaisella puukomposiitti laminaatitilevyllä.

Suojelumääräykset:

Tontin 113-2 Hämeenkadun puoleisessa osassa kasvaa katukuvallisesti tärkeä puurivi. Puurivi on säilytettävä, mutta sen voi tarvittaessa uusia.

YL-4 aluetta koskee määräys: Uudisrakentamiseen tulee ulkoarkkitehtuuriltaan soveltua nykyiseen rakennuskantaan.

1907 ja 1919 valmistuneet puiset koulurakennukset on suojeltu kaavaehdotuksessa sr-24 merkinnällä: Rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennuksessa tehtävät muutos- ja korjaustyöt tulee tehdä rakennuksen alkuperäistä arkkitehtuuria kunnioittaen. Rakennuksen muutos- ja korjaustöihin tulee hakea lupa, ja niistä tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.

1950-luvun kivikoululla on suojelumerkintä sr-25: Rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennuksessa tehtävät muutos- ja korjaustyöt tulee tehdä rakennuksen alkuperäistä arkkitehtuuria kunnioittaen. Rakennuksen pääsisäänkäynnin yksityiskohdat, kuten katos valaisimineen ja

28.8.2019

ovet tulee säilyttää. Rakennuksen muutos- ja korjaustöihin tulee hakea lupa, ja niistä tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseon näkemyksen mukaan kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset arvot on otettu hyvin huomioon. Maakuntamuseo puoltaa asemakaavaehdotuksen hyväksymistä.

Lisätiedot

Sari Saresto, kulttuuriympäristöpäällikkö, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö